

FROJIMOVICS PÉTER (1941–2004)

Frojimovics Péter építészmérnök, Társulatunk alapító tagja 2004. február 12-én, 62 éves korában elhunyt.

Mint 14 éves kisdíák lett tagja 1955-ben a Budapesti Vörös Meteor S. E. Természetbarát Szakosztályának, és attól kezdve majd minden hétvégén együtt járt a hegyeket a szakosztály fiataljaival. Két évvel utóbb, 1957-ben alapító tagja volt a Meteor Barlangkutató Szakosztálynak, az év nyarán már ott volt a Balázs Dénes vezette első alsó-hegyi barlangkutató expedíciókon, ahol részt vett több barlang – köztük a Bába-völgyi (Szádvári) I. sz. víznyelőbarlang, a Favágó-barlang, az Iskola-zsomboly, a Káposztáskerti-forrásbarlang, a Magas-tetői-barlang – feltárásában, első bejárásában és fölmérésében. Attól kezdve közel két évtizeden át elmaradhatatlan résztvevője volt az alsó-hegyi barlang- és zsombolykutató munkáknak. Rendszeresen részt vett a meteoros barlangászok kutatómunkáiban, nyári kutatótáborain, részese volt számos újonnan feltárt barlang és zsomboly első bejárásának, térképezésének.

1961-ben egyik alapító tagja volt a Magyar Barlangi Mentőszolgálatnak, részese több eredményes barlangi mentésnek, amelyek nyomán az Életmentő Erdemérem kormánykitüntetés is kiérdemelte.

Közben építészmérnöki diplomát szerzett a Műszaki Egyetemen. Kivételes tehetségű kivitelező építész volt, nagyszerű épületek sora örzi maradandóan emlékét, köztük a magyar szívgyógyászat központja, az Országos Kardiológiai Intézet remek épületsoportja a Nagyvárad tér közelében, vagy a Mexikói úton az Országos Agy- és Idegsebészeti Intézet korszerű, új szárnya és még számos rangos épület, melyeknek főépítészvezetője volt. Az évek során megnősült, családot alapított. A munka és a család töltötte ki életét, régi barlangkutató társaival már ritkábban találkozott, de a baráti érzések nem lazultak, és a találkozókön együtt örült velünk.

Utoljára közeli barátja és zsombolykutató társa, Kósa Attila búcsúztatóján voltunk együtt Vele. Tudtuk, hogy Ő is súlyos beteg, de nem sejtettük, hogy alig három hónap múlva Tőle is búcsúznunk kell. A Kerepesi temetőben szomorú szívvel vett búcsút Tőle sok barlangkutató meg barlangi mentő társa és barátja.

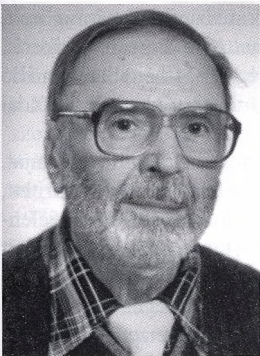
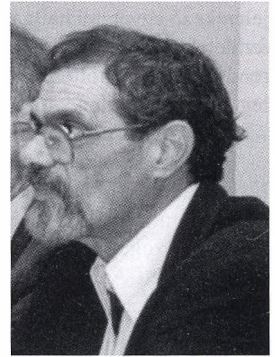
Emlékét szeretettel megőrizzük.

Dr. Dénes György

DR. RÁDAI ÖDÖN (1927–2004)

2004. március 7-én, életének 77. évében örökre eltávozott körünkől dr. Rádai Ödön barlangkutató, hidrológus, bűvár, író (hogy csak néhányat említsünk legfontosabb tevékenységi köreiből), akit legtöbben csak “Dönci”-nek ismertünk. Nagyon nehéz száraz és hivatalos adatokkal megemlékezni valakiről, aki ennyire közel állt hozzánk.

A középiskolát a második világháború legvégén fejezte be – nagy szerencséje volt, hogy nem vitték el katonának – és ő, néhány társával összefogva azonnal nekilátott, hogy megvalósítsa régi álmát, a repülést. A budai hegyek hangáraitól előkerült egy-két vitorlázógép roncsa, a hiányzó borítást az otthonról elcsent lepedőkkel foltozták ki. A gépek a klasszikus gumi-köteles indítással nemsokára vidáman lebegtek a fák fölött. Ám ekkor nagyon hamar kiderült, hogy az ország új urai nem nézik jó szemmel az ilyen magánkezdményezéseket és Döncinek jó időre fel kellett hagynia a repüléssel.

Beiratkozott a Tudományegyetemre és nemsokára már az egyik tanszéken dolgozott tanársegédként. De az új rendszer a régi, hagyományörző tanszékeket sem nézte jó szemmel: hamarosan elkezdődtek a koncepciós perek és Döncinek megint más megélhetés után kellett néznie.

Kessler Hubert ekkoriban kezdte szervezni a karsztforrások adatainak összegyűjtését. Kezdetben önként jelentkező egyetemi hallgatók járták végig nyaranként a hegyvidékeket és vették fel az adatokat az előre kijelölt területek forrásairól – éppen ez a közvetlen költségeiket térítették meg. Az ellenőrzött adatokat kartoték-rendszerben gyűjtötték, ebből lett később az Országos Forrás-nyilvántartás, a következő évek karsztkutatásainak legtöbbit használt adattára. Ebben a munkában lett Rádai Ödön Kessler munkatársa, Magyarai Gábor, Chambre Attila és mások társaságában, akik később a VITUKI frissen megalakított Karsztosztályát alkották.

Ezekben az években bontakozott ki Rádainak (a repülés mellett) másik nagy szenvedélye, a bűvárdokás is. Első eszközeit (búvárszemüveget, uszonyt) maga készítette, külföldi lapokban látott fényképek alapján. Nemsokára rádióközvetítést adott a tatai Fényes-forrás fenekéről. Ugyancsak maga "gyártott" vizálló tokot a fényképezőgépezék és a filmfelvevőjének, és mivel amúgy is nagyszerűen fotózott, ezekkel is remek felvételeket készített. Aztán rájött, hogy az oxigénes bányamentő készülékkel víz alá is lehet merülni, így ő volt az első, aki tudósított a tapolcai Tavasbarlang víz alatti világáról.

1957-ben került sor a Kessler által vezetett albániai expedícióra, ami az ország fővárosának, Tirana-nak vízellátását volt hivatva megoldani. Aki csak számított a magyar karsztkutatásban, azok mind részt vettek ebben a kiterjedt terepmunkával és helyszíni adatgyűjtéssel járó vállalkozásban. Rádai itt már bűvártudásának teljes vértetében jelent meg, és a következő években is visszatért a dalmát partokra (akkoriban már későbbi feleségével, Máriával) fényképezni és gyűjteni. Itt készültek fel a vietnámi Ha-Long öbölben ugyancsak kettesben végzett, hónapokig tartó nagy tengeri expedícióra, amelynek keretében a Magyar Nemzeti Múzeumnak – és természetesen a vietnámi Nemzeti Múzeumnak is – számos tengeri állatot gyűjtöttek. Dönci első könyvéhez is a dalmáciai és vietnámi élmények szolgáltatták az anyagot.

Aztán változtak az idők és ő újra beiratkozhatott az ELTE Földrajz-szakára. Ezzel párhuzamosan, elsősorban Kessler munkásságának eredményeként, az intézményes karsztkutatás tekintélye is megnőtt: nagy ipari területek vízellátását, bányák víztelenítését sikerült megoldani. Nemsokára már az is elképzelhetővé vált, hogy hazai karsztjainkat végre a levegőből is szemügyre vehessük. Erre elsősorban a karsztvízszint-észlelő hálózat – egyenként sok millió forintba kerülő – fúrásainak telepítésénél volt szükség.

Rádai felismerte, hogy az alacsonyról készített, ferde tengelyű légifotókon sokkal könnyebben felismerhetők a kőzet tektonikájának és anyagi változásának jellegzetességei, mint a hagyományos, függőleges tengelyű, nagyobb magasságból készített felvételeken. És ezzel a felismeréssel újra repülhetett, sőt, a gépből még fotózható is! Az egyetemen ez lett a diplomamunkája, ebből doktorált. Könyvet is írt a témáról és különböző külföldi szimpóziumokon olyan sikeresen tevékenykedett, hogy nemsokára ő lett a Nemzetközi Légifotó Interpretációs Szövetség egyik alelnöke.

Aztán – még mindig a VITUKI keretében – sor került a második, csaknem két éves vietnámi expedícióra, melynek célja ezúttal a Hanoi-tól délre fekvő CucPhoung-TamDiep karsztvidék részletes feltárása volt. Nemzetközi tapasztalatai, korábban szerzett hely- és emberismerete nagyban segítette az expedíció sikerét. A vietnámi vízügyi miniszter az ő érvelésére bocsátotta rendelkezésünkre az akkor még (1974-ben) harcban álló ország légifotóit, melyeknek alapján rendes térképen ábrázolhattuk méréseink helyszínét és eredményeit. Rádai oroszlanrész vállalt a többkötetes jelentés elkészítésében is.

Az expedíciók illetve külföldi kiküldetések szünetében folytatta a hazai karsztok feltárására irányuló munkáját. Később már komoly feldolgozó eszközök álltak rendelkezésére és ő nagyszerű légifotó-interpretációkat készített, amelyek elsősorban a dunántúli karsztvízszint-süllyedés vizsgálatánál voltak iránymutatók. Közben sorra jelentek meg a könyvei. És, mintegy melleleg, olyan remek TV-sorozatot szerkesztett – többek között elfelejtett magyar kutatókról, pl. Bíró Lajosról – hogy azokat még a bennfentes profik is nívó-díjjal jutalmazták.

Hatvan éves korában ment nyugdíjba a VITUKI-ból, de ez csak azt jelentette, hogy tehetségét ettől kezdve máshol kamatoztatta. A Természetvédelmi Hivatal főosztályvezetője lett, ahonnan számos nemzetközi rendezvényre utazott ki és vállalt meghatározó szerepet az ott folyó témákban.

Társulatunknak alapító tagja, 1991–2000 között a Karszt és Barlang Alapítvány kuratóriumának tagja volt. 2000-ben a közgyűlés tiszteleti taggá választotta.

De mindezek csak száraz életrajzi adatok. Aki közelről ismerte őt, az egészen más dolgokra emlékszik vele kapcsolatban. Hihetetlenül széleskörű műveltségére, mindenre kiterjedő tájékozottságára, remek humorára, nagyszerű anekdotáira. Mindig volt mit tanulni tőle, élmény volt vele utazni. Sajnos most olyan helyre utazott, ahová csak később tudjuk követni. Itt hagyott minket.

Isten Veled, Döncsi!

Dr. Sárváry István

NEPPEL FERENC

(1927–2004)

Végzetes utcai baleset következtében 2004. augusztus 1-én hunyt el Neppel Ferenc geográfus-hidrogeológus, a VITUKI Rt. Hidrológiai Intézetének nyugalmazzott tudományos főmunkátársa, az FTC (akkor Kinizsi SK) Barlangkutató Szakosztályának és az MKBT-nek alapító tagja, aki több éven keresztül a Társulat kutatási koordinációs titkára és 1969-ig kiadványaink egyik szerkesztője is volt.

1927. szeptember 3-án született Kapuváron. Iskoláit szülővárosában és Sopronban végezte, majd 1950–54 között az ELTE Természettudományi Karán földrajz szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. Egyetemistaként részt vett az égerszögi Szabadság-barlang feltárásában és számos barlang térképezési munkálataiban, a VITUKI (Kessler Hubert) megbízásából a Börzsönyben, a Mátrában és a Bakonyban forráshozam-méréseket, az MTA Földrajzi Kutatócsoportja (Balázs Dénes) részére pedig geomorfológiai felméréseket végzett. Az FTC Barlangkutató Szakosztályának mindvégig aktív tagja maradt.

Az egyetem elvégzése után fél évig Pápán tanított, majd az Akadémiai Kiadó Enciklopédia Szerkesztőségében dolgozott földtudományi szerkesztőként. Ott Tóth Auréllal közösen egy tudományközi bizottságot szerveztek a magyar földrajzi nevek egységes helyesírásának kialakítására, amelyből 1958-ban alakult meg a ma is működő „Akadémiai Földrajzinév Bizottság”. Neppel Ferencnek ebben az időszakban kulcsszerepe volt az MKBT-ben megindult „Karsztnevezéktani vita” sikeres lefolytatásában, a karsztokkal foglalkozó különféle tudományágak által használt szakkifejezések egységesítésében, az egyes fogalmak egzakt definícióinak kialakításában.

1959–1969 között hidrogeológusként a VITUKI akkori III./1. Talajvíz-kutatási Osztályának tudományos munkatársa volt. Ebben az időszakban részt vett az ország talajvíz-viszonyainak feltérképezésében, különféle nagy beruházások talajvízes előmunkálataiban, a felszínalatti vizek kísérleti és tájjellemző területeinek kijelölésében és kiépítésében. 1969-től 1974-ig Győrben az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóságon a Vízgazdálkodási Területi Felügyelet geológusaként vízbeszerzésekkel kapcsolatos szakvéleményezéssel és egyéb vízügyi hatósági feladatokkal foglalkozott, majd 1974–75-ben az OVH-VIKÖZ Hidrogeológiai Osztályán vízkutató fúrások dokumentációs anyagainak feldolgozása, a központi finanszírozású kutak kivitelezésének műszaki ellenőrzése lett a feladata és részt vett a „kútataszter” egyes köteteinek szerkesztésében is. 1975 végén a Kútdokumentációs Csoporttal együtt került vissza a „Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ”-tá átszervezett VITUKI-ba, ahol kezdetben a Felszínalatti Vizek Hidrológiai Osztályán, majd 1977-től 1987 végén történt nyugdíjba vonulásáig ismét a Talajvíz-hidrológiai Osztályon dolgozott tudományos főmunkatársként, végül pedig halála napjáig nyugállományú szakértőként. Még 1974-ben az OFTH-tól geológus-szakértői, majd 1978-ban a BME Továbbképző Intézetétől izotópos laborvezetői atomtechnikai képzést nyert, amelynek alapján a Vizrajzi (Hidrológiai) Intézet „sugárvédelmi megbízott”-ja is volt. Közvetlen talajvíz-hidrológiai, építés-és környezet-földtani vizsgálatain kívül gyakran vett részt nagyobb kutatói teamek munkálataiban a geomorfológiai részfeladatok felelőseként.

Tudományos kutatói tevékenységében az utóbbi évtizedekben előtérbe kerültek a felszínalatti vizek szennyeződésével kapcsolatos témák, de a legismertebbé a Duna-Tisza-közi homokhátság talajvízszint-süllyedésével kapcsolatos, Major Pállal közösen írt, a Vízügyi Közlemények 70. kötetében (p. 605–626) megjelent cikke vált, amelynek megállapításait azóta további részletes vizsgálatok igazolták. Igen nagy jelentőségű

feladata volt 1980–1990 között a Fertő-tó felszínalatti vízpótlásának vizsgálata a magyar–osztrák kétoldalú együttműködés keretében, illetve 1994–96-ban a Graz-i egyetemmel közösen készített „Felső-Rába monográfia” földrajzi, geológiai és hidrogeológiai fejezetei.

Saját maga (az aranydiplomájához készült önéletrajzában) a Domokos Miklóssal és Somogyi Sándorral közösen írott „Paleogeography of the Danube and its Catchment” c., 2000-ben Koblenzben megjelent tanulmányát ítélte az egyik legfontosabbnak, amelyet több nyelvre is lefordítottak. A legutóbbi időszakban a Kisalföld negyedkor-geológiai és komplex vízföldtani feldolgozásán dolgozott, amelyben hasznosíthatta volna 5 évtizedes kutatói és gyakorlati tapasztalatait, – de a monográfia befejezését a sors már nem tette lehetővé.

Neppel Ferit mindenki szerény, kedves, nagy műveltségű, szeretetre méltó és önzetlen, példátlanul segítőkész barátként és kollégaként gyászolja. Kutatóként legjellemzőbb tulajdonsága a hallatlan lelkiismeretessége, saját munkájával szembeni igényessége volt, amely széles körű érdeklődéssel és tájékozottsággal párosult a földtudományok összességére vonatkozóan. Kutatási eredményeit olyan szemléletes formában, választékos stílusban publikálta, hogy azok még hosszú ideig mintául szolgálhatnak a hidrogeológusok számára. Sajnos a karsztvíz-földtani munkássága túlnyomó részben csak kéziratok kutatási jelentésekben lehet fel. Ezek közül kiemelkedő jelentőségű az 1986-ban – Gözl, B.–Kovács Gy.–Lorberer Á.–Maucha L. társszerzőkkel közösen – készített 7611/1/62. témaszámú „A Dunántúli-középhegység karsztvíz-földtani és vízgazdálkodási helyzetfelmérése és döntéselőkészítő értékelése” c., amely a főkarsztvíztároló-rendszer regionális modelljének alapja lett. Számunkra, akik évtizedek óta ismertük és tiszteltük, váratlan halála valóban pótolhatatlan veszteség.

Dr. Lorberer Árpád

Neppel Ferenc karszt tudományi publikációi

1960: A karszt- és barlangkutatási terminológiai kérdései – *Karszt- és Barlangkutatási Tájékoztató* p.8.

1964: Földrajzi helyek elnevezési problémái a karszt- és barlangkutatás szemszögéből – *Karszt- és Barlangkutatási Tájékoztató* p. 158–168.

1976 (Rádai Ödön társszerzővel): A zomboly köznév eredete – *Karszt és Barlang* I–II. p. 39–42.

1986 (Balázsházi L.–Liebe P.–Lorberer Á. társszerzőkkel): A vízrajzi tevékenység fejlődése a felszínalatti vizek területén – *Vízügyi Közlemények* 68. kötet/4. füzet p.225–240.

SZILÁGYI FERENC (1953–2004)

Szilágyi Ferenc – vagy ahogyan mindenki ismerte Frici; Sztyus – 1971-ben került a barlangkutatás vonszárkörébe. Népszerűsítő olvasmányok által sarkallva vágott neki a környező hegységek barlangjainak. Talán kalandvágyból, talán kíváncsiságból jegyezte el magát a barlangászattal. Még egy év sem telt el, már aktív, sőt, egyre inkább nélkülözhetetlen tagjává vált a szervezett kutatásnak is. Az egykori érdeklődés életcéláá forrta ki magát; állást kapott a Magyar Állami Földtani Intézetben, s korábbi szakmáját félretéve újabb érettségit tett le, hogy tudományos munkát végezhesen. Hallatlan energiával vetette bele magát mindenféle tevékenységbe, a térképezéstől az egyszerű „pénzszerezés” munkáig. Az ő szervező és meggyőző ereje tette lehetővé 1974-ben a Vass Imre csoport Baradla-brigádjának létrejöttét, majd ugyanezen évben a Baradla Barlangkutató Csoport megalakulását.

Nem valószínű, hogy a veterán barlangászok között akad olyan, aki nem találkozott volna vele, akár terepen, munka közben is. Elmaradhatatlan esernyőjével, vízelemző felszerelésével mindennapos látvány volt az Aggteleki-karszt, vagy a Bükk forrásainál. Igaz, munkásságát csak néhány cikk hirdeti, de aki dolgozott vele, tudja, hogy igazi „órakulum” volt. Ismert minden forrást, minden víznyelőt, és sokan, joggal vélik: „a kisujjában volt a szakma”. Kevesen tudják, hogy ugyanennyire otthon volt a Pilisben, a Börzsönyben vagy a Kisalföldön is,

és munkássága 30 évében csaknem az egész országot bejárta. Igazi otthonának a Baradla környékét tekintette. Itt szervezte meg 1986-ban az egyik legjelentősebb izotópos nyomjelzést is, mellyel pontosította a rendszer vízház-tartásával kapcsolatos addigi ismereteket.

A 90-es években magánéleti gondjai miatt egyre inkább elmaradt a csapattól, melyet ő hozott létre. Kialakult betegsége visszafordíthatatlanná vált. Annak ellenére, hogy közeli ismerősei tisztában voltak állapotával, mindenkori megdöbbenéssel fogadta a hírt: október 23-án meghalt.

Kevesen mondhatják el magukról, hogy egy cél, egy álom érdekében bármit képesek félrerakni. Az ő számára minden másodrendű volt; szakmai karrier, anyagi jólét, magánélet. Túlzás lenne azt állítani, hogy az általa hozott áldozatért bármikor is elismerést kapott volna, s ezt nem kevés keserűséggel vette tudomásul. Talán elégedett lenne, ha tudná, ami most, a történet végén már fényesen látható: ő volt a Baradla kutatásának „szürke eminenciása”.

Nem felejtjük el.

Szityus emlékének

Te Főnt vagy. Ládd: nem is tudod. Van egy Lent is. Idefőnt dongó danol hajló virágon, vibrál a lég, s az egész tájon rajt' remeg az élet bársonya. Minden változik, mozdul, ugrik, rebben... Kicsit odébb, – nem éri el figyelmed, – árnyékos szögletben, egy komor kőkapu súlyosan hallgat. Hasadékában árny lapul, mint riadt vad, s ahogyan a fény bévül homállá foszlik, és hús nyirokba simul a pára; tünezik apránként az élet, elpihen a zsvaj, a láрма. Elalszik itt még a vén Idő is; vas-vörös és hófehér kő-katedrális az álma. Szemfájdító sötét, csalóka csend: ez itt a hajnal nélküli éj világa. Úgy van itt a kavics, mint sok éve a patak partjára dobta. Megbujik kopottan, félíg betemetve, ezredmagával, csillámló oszlopot tartva. Fölötte cseppre csepp csapódik, pengő permet porzik, formálódik barázda, meg csipke; kristály-öröklétbe öntve. Sudár cseppkövek sora sűrű erdő. Köztük apróbb társak, mint hangyaboly, vagy gomba, s fölöttük a fény-világot majmolva hófehér kő-felző ontja könnyeit. Köztük, mint riadt madár: a lámpáink fénye ugrál szögletre, résre; szikrákat csal az izamos kőből. Velünk bolyong utat keresve órák, évek óta. Gúnyánk kelepész pocsolják dermesztő vizétől fénylik, mint bogár olajos háta. Meg-megráz a hideg, a mozgás is lassul, híz az agyag, kő vág; ember-próbálás a feladat mára. Százszor, meg újra ismétlődő lecke. Kitaratóbbnak lenni, mint a víz árja, keményebbnek, mint a konok kő, mely utunkat állja, leleményesebbnek, mint a falba hasító repedés futása. Az időnk elfogyhat, de nem a hit, s türelmünk. Lehet, az ismeretlen nem nyílik meg nekünk, de jönnek utánunk, kik történetünk tudják, lépteik odalent felverik a csendet, s majd régi tetteink felsorolják. Úgy lesz ott a vésőnk árka, mint az a kavics beágyazva a patak partjába; akár ezer évig. Hangunk koppanják majd a kövér cseppek, mik elmosódó nyomainkba esnek, s ámulva hallgatják az új emberek: „mintha jönnének itt... mintha beszélnének!” És mi ott is vagyunk, mint a barlang darabja; mint fényes oszlopok s kusza kő fogak árnyéka; sziporkázó mésztufa gátak partján lebeg majd a régi, régi ének, amit csak mi tudunk.

Baradla Barlangkutató Csoport

SZILVÁSSY GYULA (1918–2005)

Társulatunk olyan tagjától búcsúzunk, akit – sajnos és önhibáján kívül – a fiatalabb generáció személyesen már nem ismerhetett.

Szilvássy Gyula a Társulat alapító tagja, 1959-től 1974-ig, 15 éven át töltötte be a gazdasági titkári posztot. A Karszt- és Barlangkutató Tájékoztatóban évenként megjelent precíz pénzügyi zárszámadásai és költségvetési tervei a mai generáció számára is példamutatóak. Az ő feladata volt a barlangkutató csoportok nyári kutatótáborainak támogatására javaslatot tenni, amit mindig körültekintően, a Társulat anyagi helyzetét mérlegelve, de a csoportok érdekeit is szem előtt tartva végzett. Az 1970-ig a MTESz keretében működő Magyar Karszt- és Barlangkutató Bizottság vezetőségében pénztárosnak választották, mely funkció ugyancsak

a gazdasági feladatok ellátását jelentette. Akkor ugyanis a társulati kiadványok (Karszt- és Barlangkutató, Karszt és Barlang) megjelenésének fedezetét a Bizottság biztosította.

Társulati funkciója mellett a Budapesti Vám- és Pénzügyőr Egyesület Barlangkutató Csoportjának – annak megszűnéséig – tagja és bányájával együtt vezetője volt. Aktív barlangkutató tevékenységének zöme a 60-as évekre tehető. Ekkor számos helyen volt részese feltáró és térképező munkáknak. Így pl. a csoporttal a Bükkben a Pénz-patak, Tebe-pusztá, Ilona-kút környéki barlangok ill. feltételezett nagy barlangrendszer feltárásán fáradozott, közben több kisebb-nagyobb barlangot (pl. a Hársas-barlangot) tárták fel, de kutattak az Odorváron és Répáshuta környékén is, valamint az Aggteleki-karszton (Kossuth-barlang, Kuriszlánfői-zsomboly). Nevükhöz fűződik az esztramosi barlangok, a Rákóczi- és a Surrantós-barlang, a Budai-hegyekben pedig a Róka-hegyi-barlang feltárása, de szinte külön fejezetet érdemel a Ferenc-hegyi-barlangban tíz éven át végzett feltáró és térképezési tevékenységük, melynek során a barlang megismert és feltérképezett hosszát megnégyszereztek.

Az eredményes feltáró kutatásokért, különösen a Ferenc-hegyi-barlangban és az esztramosi Rákóczi-barlangban elért feltárási eredményekért 1967-ben bátyja, a már negyed százada eltávozott Szilvássy Andor Vass Imre-érmet kapott. Tudjuk jól, hogy a barlangkutató csapatmunka, így ebben az elismerésben Szilvássy Gyula kiemelkedő tevékenysége is elismerést kapott.

A hetvenes évek közepétől egészségi állapotának romlása miatt az aktív barlangkutatótól és a társulati tevékenységtől is egyre inkább kénytelen volt visszavonulni. Társulati rendezvényekre is egyre ritkábban, egyre nehezebben tudott eljőni. Egy ilyen kivételes alkalom 1992-ben volt, amikor a Társulat – korábbi tevékenységének elismeréseként – tiszteletbeli tagjává választotta. A Társulattal való kapcsolatát így is megtartotta. Mint tiszteletbeli tag tagdíjmentességet élvezett, mégis több esetben juttatott el a tagdíjnak megfelelő támogatást Társulatunknak. Figyelemmel kísérte kiadványainkat, és ha észrevétele volt, a Tájékoztató hasábjain hangot is adott ennek.

A Társulattal való kapcsolattartás megnyilvánulása volt az is, amikor – mintegy két évvel ezelőtt – kedves levélben köszönte meg a Társulat vezetésének 85. születésnapjára küldött köszöntését. E levélben többek között kiemeli: *milyen nagy erőt képvisel a barlangász összetartozás. Ez az összetartó békés erő volt az, ami segítette a Társulatot megalakulása óta átvészelni a „viharokat”.* Megszívlelendő útravalóként is felfoghatjuk Szilvássy Gyula szavait, aki valóban a Társulat legnehezebb időszakát „élte át”, amikor nemcsak újraalakítani kellett a Társulatot, de fennmaradását biztosítani is.

Pár hónapja kaptuk karácsonyi és újévi üdvözlését és jókívánságait, kedves gesztusként egy korabeli esztramosi Rákóczi-barlangi fényképfelvétel hátoldalán.

Emlékét megőrizzük!

H. T.

DR. KRETZOI MIKLÓS (1907–2005)

2005. március 13-án, életének 99. évében otthonában elhunyt dr. Kretzoi Miklós paleontológus, a földtudomány doktora, Széchenyi-díjas egyetemi tanár.

A halál ezúttal egy kivételesen hosszú és kivételesen termékeny életet zárt le. Kretzoi Miklós professzor úr nehezen mozgó, egyre erőtlenebb testében fiatal lélek, tudományos alkotásra kész elme lakozott halála pillanatában.

Számomra, a még viszonylag fiatal, 45 éves szakmabeli számára szinte felfoghatatlan, hogy valaki élete 10. évtizedében járva tanuljon meg pl. számítógépet kezelni, azon dolgozni. Kicsit kései, de sikeres szemmütete utáni tovább növekedett alkotókedve, és kilencvenedik életévén túl, az utóbbi esztendőben két új

könyve is megjelent.

Nekünk, barlangkutatóknak fontos, hogy a nemzetközi hírű professzor már első – 1926-ban, 79 évvel ezelőtt! – nyomtatásban megjelent munkája, a híres csákvári leletekről szóló is egy barlanghoz kapcsolódik, és éppen a „Barlangkutató” kötetében jelent meg.

Már akkor együtt dolgozott a magyar barlangkutatók – amely akkoriban elsősorban a barlangi faunaleletek feldolgozását jelentette – másik emblematikus alakjával, Kadić Ottokárral. Ez a közös munka, akárcsak a csákvári leletek feldolgozása, még évtizedekig tartott, és olyan szoros volt, hogy Kadić Ottokár nekrológiáját is Kretzoi Miklós tanítványa írta.

A későbbiek során is számos dolgozata kötődött a karszthoz, a karsztos sziklaüregekhez. Így pl. a felsőgallai, a polgárdi, a beremendi, a villányi, nagyharsányi munkája, vagy a Suba-lyuk leleteinek feldolgozása. Emellett oktatót is. Aki ma Magyarországon gerinces paleontológiával foglalkozik, az közvetve vagy közvetlenül Kretzoi Miklós tanítványa.

Nem is értem, hogy 4 kontinensen végzett hatalmas munkája mellett hogy jutott ideje ennyi hazai gerinces lelet feldolgozására. Munkái távolról sem csak leíró jellegűek voltak, hanem nagyon komoly rétegtani beosztásokat alapozott meg kutatásaival.

A megújult Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat munkájába már az újjáalakulás után nem sokkal, közel hatvan évesen bekapcsolódott, akkor, amikor más már a nyugdíjazását várja. 1962–1965-ig társelnökünk volt, és hosszú ideig tagja volt Társulatunk tanácsadó testületének. Munkásságát a Társulat 1969-ben a karsztos területeken végzett tudományos tevékenységért adható Kadić Ottokár emlékérem odaítélésével ismerte el, és 1986-ban tiszteleti tagjai sorába választotta.

Mi, ifjabb geológusok – paleontológusok – szpeleológusok titokban már 100. születésnapjának megünneplésére készültünk. Mindenki tökéletesen biztos volt benne, hogy ez bekövetkezik. A Teremtő másképp akarta, és azt hiszem, hálát adhatunk azért, hogy ilyen hosszú ideig teljes szellemi frissességben dolgozhatott közöttünk. Hálásak lehetünk még akkor is, ha tudjuk, hogy az örökifjú professzor számos munkája maradt félbe, sok dolgozatának csak a vázlata készült még el, és közel 100 évesen is tele volt tervekkel.

A magyar karszt- és barlangkutatók és a saját magam nevében mondom: Professzor úr, kedves Miklós bácsi, nyugodjék békében!

Leél-Össy Szabolcs

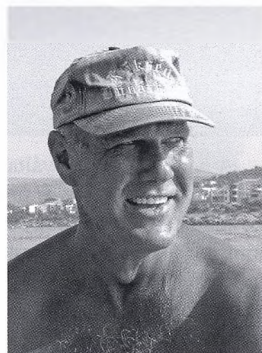
VIDA ISTVÁN (1958–2005)

Vida Pistát 1973 őszén ismertük meg. Diáktársaival túrázott a Solymári-ördög-lyukban és miután egyikük sem volt tapasztalt barlangász, eltévedtek a labirintusban, végül a Barlangi Mentőszolgálat hozta ki őket a felszínre. De nem ment el a kedve a barlangjárástól, ellenkezőleg, kihívást érzett, és a Meteor Diogenes barlangkutató csoportjának meg az MKBT-nek is tagja lett.

A következő években csoportjával számos barlangi kutatómunkában és expedícióban vett részt. 1985-ben résztvevője volt a spanyol-francia határon nyíló Pierre Saint Martin-barlangba Thieme András által vezetett expedíciónak, amikor először járták végig magyar barlangkutatók a földkerekségnek akkori legmélyebb barlangját, amelynek mélysége, a felső és alsó nyílása közti szintkülönbség meghaladta az 1000 m-t. Ezért az Országos Sporthivatal elnöke elismerésben részesítette őket. Később ő vette át a Diogenes csoport vezetését. A Meteor szerdai klubestjeinek jellegzetes színfoltja volt a mindig mosolygós, vidám Kopasz, ahogy barátai kedvesen nevezték. Utóbbi években elnökségi tagja volt a Meteor Természetbarát Egyesületnek is.

Már az 1980-as években tagja lett a Magyar Barlangi Mentőszolgálatnak, és részese volt több eredményes barlangi mentésnek, amivel 1994-ben kiérdemelte az Életmentő Érdemérem kormánykitüntetését is.

Kiváló fizikumú, sokoldalú sportember volt, a barlangászat mellett ejtőernyőzőt, majd egyre inkább a könnyűbúvár sport felé fordult, amit utóbb – megszerezve a nemzetközi oktatói és vizsgáztatói jogosítványt is – hivatásának választott. Közben családot alapított, majd feleségével együtt megszervezték a Kékség könnyűbúvár iskolát és klubot is. Ürömi telkén immár öttagú családjának többszintes házat úgy építette föl, hogy annak egész földszintjén alakította ki a könnyűbúvár klub és iskola helyiségeit és az udvaron a nagy oktató-medencét.

Könnyűbúvárok generációit nevelte föl, oktatásának alapelve a maximális biztonság volt. Bevezette a könnyűbúvár sportba számos barlangász barátját, akik aztán rendszeresen részt vettek az Adrián és Vörös-tengeren általa szervezett merülésekben is.

Sohasem szakadt meg kapcsolata a barlangokkal és a barlangkutatókkal, továbbra is részt vett a barlangi mentők könnyűbúvár egységének vezetőjeként a Barlangi Mentőszolgálat munkájában, több nehéz akciót irányított, így a Kossuth-barlangban is, és jelentős volt szerepe 2002-ben az Esztramos-hegyi, Rákóczi-barlangi öt napos megfeszített életmentő munkában, amiért miniszteri elismerésben részesült.

Megdöbbenéssel tudtuk meg, hogy ez az edzett, kiváló sportember, jó barát és példás családapa súlyos beteg lett, és alig néhány hónappal utóbb, 2005. június 11-én, 47 éves korában örökre eltávozott. Nagy úrt hagyott maga után és nem csak szűkebb családjában. Ez a nyugodt, kiegyensúlyozott és megfontolt férfi, akire mindig lehetett számítani, egyaránt hiányozni fog a könnyűbúvárok és a barlangkutatók nagy családjából éppúgy, mint a Barlangi Mentőszolgálat összeformált csapatából. Több százan búcsúztak Tőle június 16-án, a Kékség ürömi oktatóbázisán, hozzátartozói mellett barátai, könnyűbúvárok, barlangkutatók és barlangi mentőszolgálatosok.

Ő eltávozott közülünk, de barlangász társai és mi valamennyien jó barátai, amíg élünk megőrizzük szívünkben derűs, segítőkész emberségének el nem múló emlékét.

Dr. Dénes György

WINDHOFFER GÁBOR (1977–2005)

Kedves Gábor!

Öt vagy hat évvel ezelőtt szeptemberben egy mosolygós, magas, vékony geofizikus hallgató keresett meg az irodámban. Elmondta, hogy érdekli a barlangászat, és szeretné felvenni a Szpeleológia c. kollégiumot.

Te voltál az, Gábor. Minden terepi órára, minden barlanglátogatásra eljöttél, és én egy intelligens, szimpatikus, megbízható gyereket ismertem meg Benned, aki a többségtől eltérően az elméleti tananyag elsajátításában is jeleskedett.

A barlangok és egyáltalán az élettelen természet iránti érdeklődésed csakhamar túllépte az egyetemi órák kereteit. Ha tehetted, és nem voltál pl. ösztöndíjjal külföldön, mindig eljöttél velünk a téli hegymászó túrákra is. Akkor jöttem rá, hogy milyen komoly, nyugodt gyerek vagy, akire mindig lehet számítani. Sztoikus nyugalommal fogadtad pl., amikor a Jezer-Papusa-hegységből hazafelé jövet a brassói vasútállomáson ellopták az útleveledet.

Más évben kitartó türelemmel tapostad a havat a többieknek Bulgáriában, a Pirinben, majdnem 3000 m magasan, ami bizonyította fizikai felkészültségedet, állóképességedet.

2001-ben beléptél a BEAC-ba, abba a barlangkutató csoportba, amelyik hazánkban talán a legmagasabb szinten műveli a sportbarlangászatot. Tagja lettél annak a csoportnak, amelyikben a legmagasabb szinten alkalmazták a kötéltechnikát. Később tagja lettél a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak is.

2002-ben már elkísérted csoportodat a Király-erdőbe, ahol bejártad a Kárpát-medence leghosszabb természetes üregrendszerét, a Szelek-barlangját. 2003-ban részt vettél Horvátországban, a Velebit-hegységben a Mamet-túrán, amikor is az 50 m átmérőjű, 200 m mély aknabarlangba jutottatok le. Villámgyors fejlődésed eredményeképpen idén januárban már eljutottál Franciaországba, a Jean Bernard-barlang több mint 1000 méteres mélységébe. Akik Veled túráztak, mind azt mondták: kiváló, felkészült túratárs voltál.

Idén már jártál Csehországban a Morva-karszt barlangjaiban, és nagy lelkesedéssel készültél a spanyol expedícióra, amely egyúttal a magyar barlangászok eddigi legnagyobb ilyen jellegű vállalkozása volt. Egyéb okokból azonban szinte az utolsó percig kétséges volt, el tudsz-e menni társaiddal. Családod féltett Téged, mintha megsejtettek volna valamit, de egyúttal – joggal – büszkéek is voltak Rád.

A túrázáson kívül sokat dolgoztál is a barlangokban: részt vettél pl. a Szabadság-barlang térképezésében és az István-lápai-barlang felmérésében. A Bea-ág technikás kürtőjében még mindig a Te nitelésidein lógnak a kötelek...

Eközben nem hanyagoltad el a szakmát sem. Évfolyamod egyik legjobbjaként fejezted be az egyetemet, és kaptál lehetőséget a doktori iskolában való részvételre. Remekül végezted kutatásaidat a kőzetfeszültségek mérése és modellezése terén, és lényegében elkészültél disszertációddal. Idén ősszel talán már meg is védted volna...

Az évek múltak, és Neked magánéleted is éppen megállapodni látszott. Megtaláltad jövődöd társadat, és akkor jött egy pontosan soha nem rekonstruálható, de nyilván apró kis hiba, esetleg egy kis feledékenység, és mindennek vége lett...

Baleseted óta voltam az Illés-együttes koncertjének főpróbáján. Ott is Rád gondoltam, amikor Szörényi Levente azt énekelte: „Soha már nem látja a felkelő nap fényét, soha többé nem tölti be szerelem a szívét”.

Háromgyerekes családapaként át tudom érezni ennek a helyzetnek a borzalmas tragikumát.

Egy évszázaddal ezelőtt, amikor nagyobb volt a halandóság, és egészséges fiatalembereket is elvihetett egy sima tüdőgyulladás, egy ilyen rettenetes szerencsétlenségbe is könnyebben belenyugodtak az emberek, a család. „Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az Úr neve” – mondták.

Ma már nem vagyunk ilyen elfogadóak. Ki-ki a maga Istenével perlekedik, hogy miért pont most, miért pont Ő, miért, miért...

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnökeként, volt tanárodként, túra-társadként és talán barátodként, de az egész magyar barlangász és földtudós társadalom nevében búcsúzom most Tőled, a kiváló barlangásztól és fiatal, sokra hivatott tudományos kutatótól.

Őszintén mondom, hogy emléked szívünkben megőrizzük. Én biztosan.

Nyugodj békében, Windy!

(Dr. Leél-Össy Szabolcsnak a temetésén elhangzott búcsúztatója)

DR. JÁNOSSY DÉNES

(1926–2005)

Dr. Jánossy Dénes 1926. március 24-én született Budapesten. A második világháború idején érettségizett, majd a Pázmány Péter Tudományegyetemen természetrajz-vegytan szakos tanári oklevelet szerzett. Már egyetemi hallgatóként fizetés nélküli alkalmazásban volt a Természettudományi Múzeum Őslénytárában, ahol végülis egész szakmai pályáját töltötte, s végighaladva a beosztások lépcsőfokain, 40 év múlva, 1986-ban az Őslénytár vezetőjeként ment nyugdíjba. Kandidátusi disszertációját 1957-ben, akadémiai nagydoktori munkáját 1968-ban védte meg, 1973-tól címzetes egyetemi tanár.

A barlangok őslénytani kutatásával már egyetemi éveitől foglalkozni kezdett, első gyűjtését a Solymári-ördöglyukban végezte. Részt vett a híres Vértes-féle Istállóskői ásatáson, s a leletanyag feldolgozásában is.

Jánossy Dénes őslénytani kutatásainak tárgyául az emlősöket, ezen belül is az apró rágcsálókat, roverevőket, valamint a madarakat választotta. Barlangi ásatásait – azok száma miatt – felsorolni is túl hosszú lenne, de néhányak említése nélkülözhetetlen. A szakember és a tudomány számára talán legjelentősebb a Tar-kői-kőfülkében végzett, több évig tartó munka, amikor még az ásatás anyagát számárháton kellett a közeli forráshoz szállítani, ahol az iszapot levezették. Egyedülálló leletanyag került elő az esztramosi barlangokból. Kiemelkedő eredményeket szolgáltatott a Répás-hutai-karsztzszak, a Rejteki-kőfülke, az Upponyi 1. sz. kőfülke és legutóbb a Beremendi-kristály-barlang, ahol kürtőkkel, aknákkal nehezített közlekedés ellenére az anyag egy részét személyesen gyűjtötte be.

Jánossy Dénes eredményeit számos hazai és külföldi szaklapban tette közzé, néhány dolgozata a Karszt- és Barlangkutató, valamint a Karszt és Barlang hasábjain látott napvilágot. Tevékenységének legkiemelkedőbb

munkája az 1979-ben megjelent „A magyarországi pleisztocén tagolása gerinces faunák alapján” c. könyve, mely valamennyi jelentősebb állattársaság modern rétegtani besorolását teljes faunalistákkal, lelőhely-ismertetésekkel, a rétegtani besorolás részletes indokolását tartalmazza.

Társulatunk életébe 1963-ban kapcsolódott be. 1966–1968 között az Élettani Szakosztály elnöke, 1969–1978 között elnökségi tag, 1978–1986 között társelnöki funkciót töltött be. Ettől kezdve – a Madártani Egyesület elnökeként megnövekedett elfoglaltsága miatt – Társulatunk vezetésében nem vállalt szerepet, de az Őslénytani Szakosztályt továbbra is vezette. Igen eredményes együttműködést alakított ki a barlangkutató csoportokkal: a leadott leletanyagot készségesen meghatározta, visszajelzett, bejelentésre a helyszínre sietett. Lektorai munkájával a Karszt és Barlang megjelenését is elősegítette.

A Társulat szakmai munkásságának elismeréseként 1966-ban Kadić Ottokár-éremmel, a Társulat érdekében hosszú időn át végzett munkájáért 1982-ben Herman Ottó-éremmel tüntette ki.

Jánossy Dénes az általa művelt szaktudományban elért kimagasló eredményei révén a hazai barlangtudomány meghatározó egyénisége volt. Szerényen is tiszteletet parancsoló tudósként járult hozzá a Társulat célkitűzéseinek megvalósításához.

Székelly Kinga–Hazslinszky Tamás

DUNSZT KLÁRA (1938–2005)

Kecskemét volt szűkebb hazája. Ott temették – sirattuk el 2005. szeptember 2-án.

Kecskemétről indult el 1959. nyarán egy kis csapat (egy kollégiumban éltünk, ott kötöttünk barátságot), hogy a korábbi iskolai kirándulásukon megkedvelt aggteleki tájat és benne a Baradlát újra lássuk. A barlang akkori igazgatója, Jakucs László új kijáratot látott szükségesnek kiépíteni a megnövekedett idegenforgalom számára. A megbízást munkatársa, Putz Gizi kapta, aki Verbály Gyuri bácsival (ő volt a karbantartó mester), Tóth Janóval, meg a kisfiával, Antival munkához láttak. A két társaság találkozott, összebarátkoztunk, és mi kecskemétiak lehorgonyoztunk. Pénzünk fogytán Bereczék pajtájában szálltunk meg, ételmezésünk – részben Putz Gizi leleményessége folytán – több volt, mint jó, de Verbály Gyuri bácsi is juttatott frissen szedett, nyáron süített szalonna forró zsírával ízesített gombájából.

Ettől az időtől kezdve a kistermetű, mindig jókedvű Klári (nekünk Pötty vagy Pöttyös) minden lehetséges szabadidejét a barlangok és a barlangosok foglalták le.

Pötty tanítónő volt. Akkortájt a Kunbaracs melletti Daruhát nevű tanyaközpont iskolája volt a munkahelye. Kecskemétről Kunbaracs még csak-csak normálisan megközelíthető volt, de onnan a 7 kilométeres földutat az iskoláig gyalogosan tette meg naponta, mert szekér is csak ritkán járt arra. A tanyai iskola két osztályból állt; az egyikben elsőtől ötödik osztályig, a másikban ötödiktől nyolcadikig tanultak a gyerekek. Volt, amikor ő tanította az egész daruháti ifjúságot, egyik osztályt délelőtt, a másikat délután, olyankor reggeltől estig tartott a műszak.

A tél a barlangi túrákra való készülődése volt. Tavasszal, ősszel a könnyebben elérhető barlangok megismerése, bejárása szerepelt a programban. Azután már a Budapesti Vörös Meteor tagjaiként sorra vettük a budai, a pilisi és az Esztergom melletti barlangokat. A „női csoport” nem hagyhatta ki a Klotildot sem, és ki ne felejtsem november hetedikét: az a néhány nap kellett a Béke-barlang „felfedezésére”. De az igazi a nyár volt. Újra és újra a Baradla, Aggtelek, Jósvafő, a Kossuth-barlang gumimatracon, azután a Milada gyalog, határőrkiisérettel és a vendéglátó szlovákiai magyar falu hófehér kenyérral és a sörrel teli vödörök sokaságával – csak meríteni kellett. A következő években sorra kerültek a vecsebükki zombolyos-táborok, azután sokáig a Szőlős-fejker volt a Klári szívének kedves barlangász-táborhely.

Pötty barlang-imádata átragadt családjára, barátaira, tanítványaira és kollégáira is. Sokan az ő hatására keresték fel hazánk e csodáit. Táborozásainkon gyakran ott volt édesanyja, aki hozta magával barátnőjét, de így került a „barlang-csinálók” közé Vágó Márta, Csupi, meg Isti és Micu, Pötty öccse és unokatestvére; mind-mind Kecskemétről.

Évek múltával édesanyja betegeskedése, meg saját munkája, azután egyre súlyosodó betegsége megritkította, később lehetetlenné tette részvételét a „barlangos eseményeken”: Gyakran az ORFI-ban, betegágyánál tartottunk „barlangos találkozót” Dénes Csöpivel és másokkal. Az utóbbi időben telefonjaimat azzal a felkiáltással fogadta: „Nehogy azt mondd, megint meghalt valaki!”

Pöttyös! Milyen az égi táborhely? Milyen ott az esti-éjszakai táborozás? Műtyivel, Winkler Marival, Kósa Titivel és Pékével...

Emlékét az Alsó-hegyen a Pötty-zsomboly neve őrzi.

Dr. Hanga Mária

DÉNES ISTVÁN (1954–2005)

Dénes István 1954. szeptember 7-én született Oklándon. Korán ragadta el a halál. Ugyan közel két éve küzdött betegségével – rendszeresen járt reménykeltő budapesti kezelésekre – mégis váratlanul ért bennünket a hír, hogy Pista barátunk november 2-ára virradó éjjel elhunyt.

A homoródalmási Orbán Balázs-barlangban 1966 nyarán édesapjával járt először. Baróti barátjaival 1971-ben barlangász-kört alapított „Barlangi medvék” (*Ursus spelaeus*) elnevezéssel, és elkezdtek a Vargyas-szoros barlangjainak és a Sűgő-Gódra karszterületnek a kutatását. Közben elvégezte a nagybányai bányageológiai technikumot, és kutató geológus lett. A barlangászokör 1975-től bekapcsolódott a romániai szervezett barlangkutatásba, és minden év végén képviselték a székelyföldi barlangkutatást a Speo-Sport rendezvényein. Elvégezte sorban az akkori barlangász-iskolákat, majd oktató (monitor) lett a speo-alpin tanfolyamokon. Tagja volt a román barlangvédelmi bizottságnak is.

A Vargyas-szorosban, a Gódra-karszton és a Nagy-Hagymásban több mint száz új barlang felfedezésében és térképezésében vett részt. 1981-től a brassói „Avenul” barlangászklub tagja lett. Bejárta az ország nagy barlangrendszereit, legmélyebb zsombolyait, kutató, barlangvédő táborokban vett részt. Magyarországot, Szlovákiát, Csehországot és Szlovéniát híresebb barlangjait és karszterületeit is meglátogatta. Több romániai és nemzetközi kongresszuson, konferencián és találkozón ismertette a székelyföldi barlangkutatási eredményeket (előadással vett részt a Budapesten rendezett ALCADI '92 konferencián is). Tagja volt a Román Barlangkutató Szövetségnek, valamint az Egyesült Államok Nemzeti Barlangkutató Társulatának (N.S.S.) és 2004-től Társulatunknak is. Az utóbbi évtizedben a baróti „Elveszett Világ” Természetjáró, Természetvédő és Barlangász Egyesület elnöke volt.

Irodalmi munkássága is jelentős volt. A helyi magyar nyelvű lapokban megjelent ismeretterjesztő cikkei, sorozatai mellett több tudományos igényű publikációt közölt romániai és külföldi szaklapokban (többek között a *Karszt és Barlangban* is). 2002-ben jelent meg „Székelyföldi barlangvilág” c. kitűnő könyve. E könyvének mottójaként nagyon szépen fogalmazta meg, mit jelent (sajnos, ma már csak jelentett) számára a barlangászat: *... életformát, kalandot, tudományos munkát, szakmai elismerést, sportot, egészséget és őszinte emberi, baróti kapcsolatokat, ismeretsegeket.*

Társulatunkkal és számos magyar barlangkutatóval ápolt, mindig segítőkész szakmai és baróti kapcsolata a biztosíték arra, hogy emlékét nem felejtjük el.

Hazslinszky Tamás

HIBAIGAZÍTÁS

A Karszt és Barlang 2002–2003. évi összevont számába két hiba csúszott be, amiért az olvasó szíves elnézését kérjük, és amelyeket ezúton helyesbítünk:

- **65. oldal:** a Társulat megválasztott képviselői közül az Elnökség névsora sajnálatos módon kimaradt, itt pótoljuk:

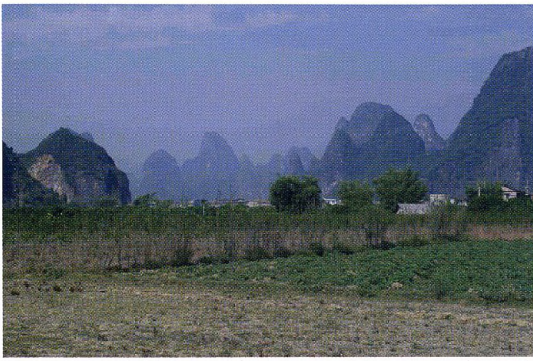
Dr. Fodor István,
Hegedűs Gyula,
Dr. Veress Márton.

- **84. oldal:** Kérdő Péter születési évszáma helyesen: 1948.

Hátsó borítón:

Boszorkány a Szemlő-hegyi-barlang Óriás-folyosójában

Hegedűs Andrásnak a Szemlő-hegyi-barlang felfedezésének 75. évfordulója alkalmából meghirdetett fotopályá-
zaton valamennyi díjat elnyert kollekciónak

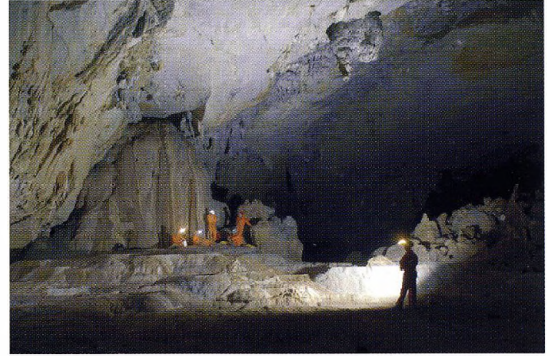
1.

2.

3.

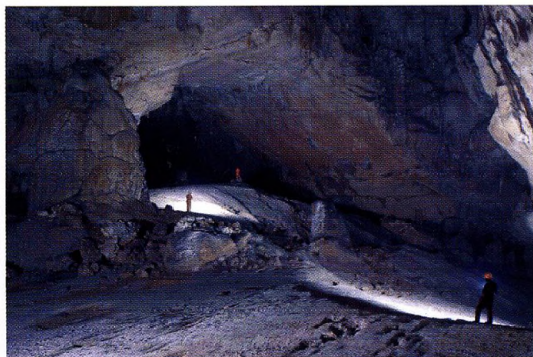
4.

5.

6.

7.

**Képek Kína egy érdekes karszterületét bemutató
GUANGXI 2005 c. cikkhez a 100. oldalon**

1. Művelt földek a kúparsztiók között a Li folyó partján, Yangshou mellett (Kucsera Márton felvétele)
2. Készülődés a túrára a Man Fei bejáratnál (Jiang Zhou barlangrendszer)
3. Cseppkövek között a Két torony járatban (Jiang Zhou barlang-rendszer)
4. Pihető jól dekorált falrészlettel (Jiang Zhou barlangrendszer)
5. Óriási méretű járat a Gyógynövényes kert felszakadása előtt (Jiang Zhou barlangrendszer)
6. Óriási méretű járat a Gyógynövényes kert felszakadása előtt (Jiang Zhou barlangrendszer)
7. Összekötő járat a Man Fei és Long Huai bejáratok között (Jiang Zhou barlangrendszer) –.(Chen Lixin felvételei)

